

**POLITYKA OCHRONY  
DZIECI  
TOWARZYSTWA  
PRZYJACIÓŁ DZIECI**

## Spis treści

<b>1. WSTĘP</b> .....	<b>3</b>
<b>2. RYS HISTORYCZNY TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ DZIECI</b> .....	<b>3</b>
<b>3. CEL POLITYKI OCHRONY DZIECI</b> .....	<b>4</b>
<b>4. DEFINICJE</b> .....	<b>4</b>
<b>5. ZASADY UDZIELANIA POMOCY</b> .....	<b>6</b>
<b>6. ODMOWA UDZIELENIA POMOCY</b> .....	<b>6</b>
<b>7. POUFNOŚĆ INFORMACJI</b> .....	<b>7</b>
<b>8. OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH I WIZERUNKU KLIENTA</b> .....	<b>7</b>
<b>9. ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI</b> .....	<b>7</b>
<b>10. ZAPOBIEGANIE</b> .....	<b>8</b>
<b>11. NOWI PRACOWNICY</b> .....	<b>8</b>
<b>12. ROZPOZNAWANIE OZNAK POTENCJALNEGO KRZYWDZENIA DZIECKA</b> .....	<b>9</b>
<b>13. ZASADY PODEJMOWANIA INTERWENCJI</b> .....	<b>9</b>
<b>14. WEJŚCIE W ŻYCIE POLITYKI</b> .....	<b>10</b>

## 1. WSTĘP

Zgodnie z podstawowym celem działania Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, jaki jest dobro dziecka rozumianego jako osoby poniżej 18 roku życia (małoletniego), pracownicy i współpracownicy TPD podejmują działania mające na celu między innymi wzmocnienie bezpieczeństwa dzieci, ochrony przed przemocą – na zasadzie działań zaradczych, profilaktyki oraz edukacji a także ochrony ich praw. Dobro dziecka jest podstawową wartością w działaniach TPD, zaś interes dziecka wytycza kierunki i sposoby działania Towarzystwa.

Zgodnie ze statutem – podstawowe cele działania TPD to pomoc dzieciom i ich rodzinom, szczególna troska o prawa, jakość warunków życia, wychowania i edukacji dziecka jego wszechstronnego rozwoju, zdrowia, bezpieczeństwa, podmiotowości, godności oraz równych szans życiowych.

TPD prowadzi działania zarówno z dziećmi jak i z ich rodzicami i opiekunami.

Polityka Ochrony Dzieci Towarzystwa Przyjaciół Dzieci oparta jest na polskim prawie powszechnie obowiązującym, Konwencji o Prawach Dziecka, Międzynarodowej Karcie Praw Człowieka oraz dobrych praktykach polskich i zagranicznych.

## 2. RYS HISTORYCZNY TOWARZYSTWA PRZYJACIÓŁ DZIECI

TPD należy do najstarszych organizacji społecznych w Polsce. Powstało w 1919 r. z inspiracji S. Sempołowskiej, znanej działaczki społecznej, pedagoga, publicystki i pisarki, która zaproponowała, aby PPS do programu swej działalności włączyła walkę o lepszy los dla dzieci robotniczych.

Początkowo Towarzystwo działało jako *Robotniczy Wydział Wychowania Dziecka i Opieki nad Nim* przy Centralnym Komitecie Wykonawczym PPS, a od 1926 r. jako *Robotnicze Towarzystwo Przyjaciół Dzieci (RTPD)*. Przewodniczącym naczelnych władz Towarzystwa w okresie międzywojennym – od powstania organizacji, do wybuchu drugiej wojny światowej – był Tomasz Arciszewski (działacz niepodległościowy, czołowy polityk PPS, poseł, premier rządu londyńskiego RP). On też był głównym organizatorem RTPD. W 1949 r. doszło do zjednoczenia RTPD z *Chłopskim Towarzystwem Przyjaciół Dzieci (CbTPD)*, które zaczęło swą działalność w 1946 r. Jego przewodniczącym był popularny działacz ludowy Teodor Kaczyński. Od momentu zjednoczenia obu organizacji, Towarzystwo przybrało współczesną nazwę: *Towarzystwo Przyjaciół Dzieci (TPD)*.

W okresie narodzin Towarzystwa w krajobraz ówczesnej Polski wpisały się dzieci robotnicze wymagające ratunku i pomocy, dzieci powracające z zesłania, osierocone (m. in. po poległych uczestnikach walk o niepodległość), głodne, żebrzące, zagubione, bezdomne, nieślubne, pracujące w nieludzkich warunkach, pozbawione nauki szkolnej lub mające w niej niepowodzenia, opóźnione w rozwoju, sprawiające trudności wychowawcze, wykolejone, chore i kalekie; dzieci, którym groziło wszelkiego rodzaju cierpienie i ból, a nawet przedwczesna śmierć.

Towarzystwo powstało dla ratowania tych dzieci i niesienia im pomocy. Według pierwszego statutu, RTPD była to: *organizacja rodziców i wychowawców dla ułatwienia, popierania i społecznego organizowania wychowania dzieci robotniczych, zgodnie z zasadami pedagogiki naukowej, opartej na psychologii dziecka, zapewniającego dzieciom robotniczym możliwość swobodnego rozwoju fizycznego, umysłowego i moralnego*. O podstawowych założeniach ideowych RTPD T. Arciszewski napisał: *Pracując wśród*

*dzieci robotniczych, dążymy do wychowania ich na świadomych, twórczych członków przyszłego społeczeństwa, urabiamy w nich poczucie solidarności robotniczej, poszanowanie pracy, umiłowanie wolności i gotowości do poświęcenia swych sił dla dobra kraju i klasy robotniczej.*

Towarzystwo zakładało równocześnie, że cała działalność merytoryczna organizacji ma się opierać na podstawach naukowych, a wychowanie dzieci ma mieć świecki charakter. Dzieci miały być wychowywane na ludzi wrażliwych na krzywdę i niesprawiedliwość społeczną, uspołecznionych, tolerancyjnych, odważnych, zawsze gotowych stanąć w obronie słabszego i udzielenia mu pomocy, zaradnych, gospodarnych i pracowitych oraz miłujących swą ojczyznę.

### 3. CEL POLITYKI OCHRONY DZIECI

Polityka Ochrony Dzieci Towarzystwa Przyjaciół Dzieci została stworzona w celu wyznaczenia standardów i zasad, które mają na celu:

- a) uwrażliwienie wszystkich pracowników i współpracowników TPD na problem krzywdzenia dzieci oraz konieczności i zasadności podejmowania wszelkich możliwych działań zaradczych zmierzających do ochrony dzieci przed krzywdzeniem;
- b) wskazanie osób odpowiedzialnych w TPD za bezpieczeństwo dzieci znajdujących się pod opieką Towarzystwa
- c) optymalnego i niezwłocznego podejmowania koniecznej interwencji w przypadku uzasadnionego podejrzenia krzywdzenia dzieci i/lub zagrożenia ich zdrowia i życia;
- d) określenie działań edukacyjnych, profilaktycznych i interwencyjnych zarówno wewnątrz TPD jak i na zewnątrz zmierzających do zapewnienia dzieciom bezpieczeństwa,
- e) rozwijanie w TPD kultury pracy i edukacji opartej na poszanowaniu praw dziecka oraz działaniu wyłącznie w trosce o jego dobrze pojęty interes.

Każda osoba współpracująca z TPD bez względu na tytuł takiej współpracy jest zaznajomiona z niniejszą Polityką i ma prawny oraz moralny obowiązek stosowania zawartych w niej zasad.

### 4. DEFINICJE

- a) **Krzywdzeniem** jest każde zamierzone lub niezamierzone działanie, lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości i każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój. Wyróżnia się 4 podstawowe formy krzywdzenia:
  - i. **Przemoc fizyczna** wobec dziecka to przemoc, w wyniku której dziecko doznaje faktycznej fizycznej krzywdy lub jest nią potencjalnie zagrożone. Krzywda ta następuje w wyniku działania bądź zaniechania działania ze strony rodzica lub innej osoby odpowiedzialnej za dziecko, lub ze strony osoby, której dziecko ufa, bądź która ma nad nim władzę. Przemoc fizyczna wobec dziecka może być czynnością powtarzalną lub jednorazową. Jest nią w szczególności celowe uszkodzenie ciała, zadawanie bólu lub groźba uszkodzenia ciała. Skutkiem przemocy fizycznej mogą być (lecz nie muszą) złamania, siniaki, rany cięte, poparzenia, obrażenia wewnętrzne.
  - ii. **Przemoc psychiczna** wobec dziecka to przewlekła, nie fizyczna, szkodliwa interakcja pomiędzy dzieckiem a opiekunem, obejmująca zarówno działania, jak i zaniechania. Zaliczamy do niej m.in.: niedostępność emocjonalną, zaniedbywanie emocjonalne,

- relację z dzieckiem opartą na wrogości, obwinianiu, oczernianiu, odrzucaniu, nieodpowiednie rozwojowo lub niekonsekwentne interakcje z dzieckiem, niedostrzeżenie lub nieuznawanie indywidualności dziecka i granic psychicznych pomiędzy rodzicem a dzieckiem.
- iii. **Wykorzystywanie seksualne** dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody i/lub na którą nie jest dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi lub obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli te osoby ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy.
  - iv. **Zaniedbywanie dziecka** to chroniczne lub incydentalne niezaspokajanie jego podstawowych potrzeb fizycznych i psychicznych i/lub nierespektowanie jego podstawowych praw, powodujące zaburzenia jego zdrowia i/lub trudności w rozwoju. Do zaniedbywania dochodzi w relacji dziecka z osobą, która jest zobowiązana do opieki, wychowania, troski i ochrony dziecka.
- b) **Dzieckiem** jest każda osoba do ukończenia 18. roku życia.
  - c) **Interwencją prawną** jest zawiadomienie policji, prokuratury lub sądu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na szkodę dziecka lub zawiadomienie właściwego sądu rejonowego, wydziału rodzinnego i nieletnich o zagrożeniu dobra dziecka.
  - d) **Interwencja kryzysowa** to kompleks specjalistycznych działań, głównie o charakterze psychologicznym, powiązanych z innymi, np. socjalnymi, prawnymi, medycznymi, na rzecz osób oraz rodzin znajdujących się w sytuacji grożącej kryzysem, kryzysie lub przewlekłych stanach kryzysowych. Interwencja kryzysowa ma na celu zapobieżenie utracie lub przywrócenie utraconej równowagi w wymiarze psychicznym i społecznym, zdolności do działania oraz autonomii osób i rodzin doświadczających kryzysu. Dzieci w interwencji kryzysowej wymagają szczególnie przemyślanych form działania i uwzględnienia specyfiki sytuacji prawnej.
  - e) **Klientem TPD** jest każda osoba korzystająca z usług świadczonych przez TPD w ramach działalności statutowej, w szczególności klienci pomocy bezpośredniej i pośredniej, w tym przede wszystkim dzieci i ich rodzice/opiekunowie, profesjonalści pracujący z dziećmi, uczestnicy imprez grupowych organizowanych przez TPD. Klientem jest zarówno dorosły, jak i dziecko.
  - f) **Kontaktem bezpośrednim z dzieckiem** są działania prowadzone w ramach działalności statutowej TPD, kierowane bezpośrednio do dziecka. Kontaktem bezpośrednim są pomoc bezpośrednia dziecku, edukacja i zabawa z dzieckiem.
  - g) **Kontaktem pośrednim z dzieckiem** jest kontakt za pomocą środków komunikacji elektronicznej, telefoniczny lub listowy.
  - h) **Opiekun dziecka** - opiekunem jest rodzic/rodzice posiadający pełnię praw rodzicielskich lub opiekun prawny mający prawo do reprezentacji dziecka.
  - i) **Pracownikiem TPD** jest osoba zatrudniona w TPD na podstawie umowy o pracę.
  - j) **Współpracownikiem TPD** jest osoba zatrudniona na podstawie umowy cywilnoprawnej lub wykonująca nieodpłatnie pracę na rzecz TPD w ramach programu stażowego na podstawie umowy o staż, umowy o wolontariat, umowy o odbywaniu praktyk lub innej umowy o współpracy.
  - k) **Zgoda opiekuna** oznacza zgodę osoby uprawnionej do reprezentacji dziecka, w szczególności jego przedstawiciela ustawowego (rodzica, opiekuna prawnego) lub innej

osoby uprawnionej do reprezentacji na podstawie przepisów szczególnych lub orzeczenia sądu. W przypadku rodziców oznacza co do zasady zgodę jednego z nich. W przypadku braku porozumienia między rodzicami dziecka sprawę rozstrzyga sąd.

## **5. ZASADY UDZIELANIA POMOCY**

1. TPD świadczy na wniosek Klienta pomoc pedagogiczną, psychologiczną, prawną oraz psychiatryczną. Pomoc ta ma formę bezpośredniej pomocy indywidualnej i grupowej (m.in. konsultacje, interwencja kryzysowa, terapia, diagnoza, warsztaty, grupy wsparcia), jak i pomocy pośredniej (telefoniczna, online). Pomoc ta udzielana jest w ramach celów statutowych TPD i ma charakter - co do zasady - pomocy nieodpłatnej.
2. Pomoc bezpośrednia świadczona jest w placówkach stowarzyszenia oraz w wyjątkowych przypadkach w domach klientów, a także w miejscu zdarzeń kryzysowych.
3. Z pomocy TPD mogą skorzystać wszystkie dzieci, w szczególności jednak pomoc jest kierowana do dzieci znajdujących się w kryzysie, zagrożonych krzywdą, które wymagają wsparcia, bez względu na płeć, narodowość, kolor skóry, wyznanie, poziom sprawności i inne cechy. Na udzielenie dziecku pomocy bezpośredniej opiekun dziecka musi wyrazić zgodę. W przypadku braku zgody rodzica taką zgodę może wyrazić Sąd Rodzinny.
4. Współpraca TPD klientami, opierają się na poszanowaniu godności dziecka, jego podmiotowości i praw, ze szczególnym uwzględnieniem prawa do ochrony przed krzywdzeniem, przy uwzględnieniu w odpowiednim zakresie praw i godności opiekunów dziecka.
5. Wszelkie działania związane z kontaktem z dzieckiem podejmowane są z poszanowaniem prawa do ochrony prywatności dziecka.
6. Kontakt bezpośredni z pracownikiem TPD odbywa się wyłącznie za zgodą dziecka a jego forma jest dostosowana do uzasadnionych potrzeb dziecka i jego aktualnej sytuacji osobistej i zdrowotnej.
7. Pracownicy TPD mają obowiązek wyjaśniają dzieciom stosownie do ich wieku i rozwoju intelektualnego, co będzie przedmiotem kontaktu z TPD, jakie będą podejmowane aktywności, jakie działania i jakie są przy tym prawa i obowiązki stron. W trakcie kontaktu z dziećmi, pracownicy zwracają się do dzieci z szacunkiem, używają prostego, zrozumiałego języka, dostosowanego do możliwości dziecka.

## **6. ODMOWA UDZIELENIA POMOCY**

Pracownik TPD ma prawo odmówić udzielenia pomocy w następujących przypadkach:

1. gdy udzielenie pomocy klientowi byłoby sprzeczne z prawem;
2. gdy udzielenie pomocy klientowi byłoby sprzeczne z dobrem dziecka;
3. gdy klient w sposób rażący lekceważy lub narusza porządek lub zasady obowiązujące w TPD;
4. gdy udzielenie pomocy zagraża dobru pracownika;
5. gdy może zachodzić obawa konfliktu interesów wynikających z bliskich relacji, pokrewieństwa itp.;
6. gdy priorytetowe jest udzielanie pomocy w innej formie, niż dostępna w TPD, np. związana z ochroną życia, zdrowia;
7. gdy klient korzysta z pomocy innego psychologa (dotyczy pomocy psychologicznej) lub z pomocy profesjonalnego pełnomocnika (dotyczy pomocy prawnej) pomoc może być udzielona wyłącznie za wyraźną zgodą tych osób.

## **7. POUFNOŚĆ INFORMACJI**

1. Rodzice lub opiekunowie dziecka mają prawo do informacji o zakresie udzielanej dziecku pomocy, o ile nie zagraża to dobru dziecka.
2. Pracownicy TPD mają obowiązek zachowania w tajemnicy informacji związanych z klientem, uzyskanych w związku z wykonywaniem zawodu. Wyjątek od tej zasady stanowią sytuacje ściśle określone w bezwzględnie obowiązujących przepisach prawa, aktach korporacyjnych poszczególnych zawodów oraz w wewnętrznych procedurach TPD.

## **8. OCHRONA DANYCH OSOBOWYCH I WIZERUNKU KLIENTA**

1. Pomoc udzielana dziecku i jego rodzinie jest dokumentowana, na co klient wyraża zgodę zgłaszając się do TPD..
2. TPD przestrzega przepisów dotyczących ochrony danych osobowych, w tym danych wrażliwych, m.in. poprzez:
  - a) odbieranie pisemnej zgody klientów na przetwarzanie danych osobowych;
  - b) wyznaczenie osoby odpowiedzialnej za bezpieczeństwo danych;
  - c) szkolenia pracowników w zakresie bezpieczeństwa danych osobowych;
  - d) zabezpieczenie dokumentacji zawierającej dane osobowe zarówno w formie papierowej, jak i elektronicznej;
  - e) określenie jasnych zasad ujawniania zawartych w dokumentacji informacji instytucjom trzecim (sądom, prokuraturze, zespołom interdyscyplinarnym).
3. Z wyłączeniem obowiązków przepisanych prawem TPD nie udostępnia na zewnątrz informacji o klientach ani nie wykorzystuje wizerunku klientów w materiałach promocyjno-informacyjnych ani edukacyjnych bez pisemnej zgody klientów, a w przypadku dzieci - bez dodatkowej zgody ich opiekunów.

## **9. ZASADY BEZPIECZNYCH RELACJI**

1. Każdy kontakt pracownika TPD z klientem będzie odbywał się z zachowaniem następujących wytycznych:
  - a) W TPD nikt nie jest dyskryminowany za względu na pochodzenie, wygląd, przekonania etc;
  - b) Pracownicy TPD odnoszą się z szacunkiem do ewentualnej inności dziecka, jego innych przekonań, innych doświadczeń, innej perspektywy czy percepcji rzeczywistości wynikającej z bycia dzieckiem oraz indywidualnych predyspozycji dziecka;
  - c) W TPD każdy jest wysłuchany z szacunkiem, uwagą i konieczną powagą. Nikt nie jest oceniany, wyśmiewany, ani poniżany;
  - d) W TPD używamy języka neutralnego, pozbawionego mowy nienawiści, zrozumiałego dla dziecka;
  - e) Jesteśmy otwarci na sugestie, rady, wspieramy się wzajemnie w zakresie jak najefektywniejszej realizacji celów TPD..
2. Niedopuszczalne są następujące zachowania pracowników i współpracowników TPD wobec klientów, a w szczególności dzieci:
  - a) wszelkie zachowania mogące wywoływać zawstyżenie, upokarzające, deprecjonujące lub poniżające, lub mają bezpośrednio lub pośrednio znamiona innych form przemocy psychicznej, fizycznej lub wykorzystywania seksualnego;
  - b) niestosowny kontakt fizyczny z dzieckiem, naruszający godność i prywatność dziecka oraz jego intymność; dopuszczalny kontakt fizyczny powinien być w naturalny sposób

- związany z zabawą, pomocą dziecku w czynnościach higienicznych, koniecznością zapewnienia dziecku bezpieczeństwa, potrzebą uspokojenia dziecka i tylko w takim celu stosowany;
- c) podawanie dziecku alkoholu, leków, wszelkich środków psychoaktywnych;
  - d) akceptowanie bądź uczestniczenie w nielegalnych czynnościach, w które zaangażowane jest dziecko;
  - e) nawiązywanie relacji o charakterze seksualnym, erotycznym, intymnym czy też romantycznym z dziećmi;
  - f) zachowywanie się w sposób seksualnie prowokacyjny lub niestosowny;
  - g) goszczenie dziecka we własnym domu, spotkanie się z dzieckiem w innych miejscach niż miejsca świadczenia pomocy przez TPD;
  - h) utrzymywanie kontaktów prywatnych z dzieckiem, poza czasem pracy i świadczonym zakresem pomocy;
  - i) towarzyszenie dziecku w podróży pod nieobecność opiekuna dziecka, chyba że jest to forma pomocy świadczona przez TPD;
  - j) w przypadku świadczenia pomocy w domu, pozostawianie z dzieckiem sam na sam.
3. Wszelkie zauważone sytuacje naruszające powyższe zasady powinny być niezwłocznie zgłaszane do przełożonego a w jego braku do prezydium TPD. Każdy przypadek potencjalnego naruszenia będzie wnikliwie badany i wyjaśniany. Wynik badania otrzymanego zgłoszenia zostanie sporządzony w formie pisemnego raportu dostępnego dla pokrzywdzonego klienta.

## **10. ZAPOBIEGANIE**

W celu zapobiegania krzywdzeniu dzieci, TPD prowadzi szereg działań edukacyjnych skierowanych do rodziców/opiekunów dzieci, profesjonalistów pracujących z dziećmi (nauczycieli, wychowawców, opiekunów) oraz samych dzieci.

Działania te TPD opiera na długoletnim doświadczeniu, wskazaniach profesjonalistów – psychologów, pedagogów, psychiatrów, wynikach dostępnych, najświeższych badań, dobrych praktykach innych organizacji, sprawdzonych modelach popartych doświadczeniem i wynikami ewaluacji. TPD bezustannie szkoli swoich pracowników i współpracowników a także śledzi najnowsze wytyczne organów polskich i światowych zajmujących się ochroną dzieci.

Każdy nowy pracownik zapoznaje się z zapisami Polityki Ochrony Dzieci, zobowiązuje się do jej bezwzględnej przestrzegania, składa oświadczenie o niekaralności oraz przechodzi szkolenie z przestrzegania praw dziecka i ochrony danych osobowych.

## **11. NOWI PRACOWNICY**

TPD dokłada wszelkich starań, by zatrudniać pracowników i współpracowników o najwyższych standardach moralnych i kompetencjach merytorycznych, posiadających odpowiednie kwalifikacje i kompetencje, którzy podzielają wartości wynikające z Konwencji o Prawach Dziecka, w szczególności prawo dziecka do ochrony przed krzywdzeniem.

Przed przystąpieniem do pracy wybrany kandydat, oprócz innych wymaganych przepisami prawa dokumentów, składa oświadczenie dotyczące niekaralności za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz przestępstwa na szkodę małoletniego, oraz o toczących się



względem niego postępowaniach karnych. TPD sprawdza potencjalnego kandydata w rejestrze przestępców na tle seksualnym.

TPD zatrudnia wyłącznie osoby niekarane za przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności oraz na szkodę małoletnich, nieznające się w rejestrze przestępców na tle seksualnym, o nieposzlakowanej opinii, charakteryzujące się odpowiednim poziomem wrażliwości emocjonalnej i empatii, gotowe do podejmowania działań zgodnych z celami działania TPD.

## **12. ROZPOZNAWANIE OZNAK POTENCJALNEGO KRZYWDZENIA DZIECKA**

Pracownicy i współpracownicy TPD mają obowiązek rozważenia zasadności podjęcia interwencji w każdym przypadku podejrzenia krzywdzenia dziecka, w szczególności w przypadku zaobserwowania następujących zjawisk:

1. siniaki na ciele dziecka (szczególnie na plecach, ramionach i udach) czasem na różnym etapie gojenia,
2. duże otarcia naskórka
3. ślady na skórze przypominające blizny po ospie, będące śladami po parzeniu dziecka papierosem
4. naderwane małżowiny uszne, pozbawione włosów miejsca na głowie, złamana przegroda nosowa, złamania palców dłoni, wszelkie wielokrotne złamania kości, wylewy krwawe do galek ocznych
5. odparzenia na skórze wynikające z zaniedbań higienicznych, niezaopatrzone rany, ślady ugryzień przez człowieka, ślady duszenia, krępowania
6. częste bóle brzucha, głowy, omdlenia, duszności, egzemy, biegunki o nieustalonej medycznie przyczynie.
7. bóle wędrujące, podobne w opisie do bólów fantomowych, mające charakter falowy i zmieniające umiejscowienie.
8. agresywne (autoagresywne) lub destrukcyjne zachowanie.
9. zachowanie pasywne, wycofane lub pozbawione emocji
10. strach przed powrotem do domu lub strach przed rodzicami.
11. objawy chorób przenoszonych drogą płciową;
12. uraz okolicy narządów płciowych;
13. trudność i/ lub ból podczas siedzenia lub chodzenia;
14. dwuznaczne seksualnie, nieodpowiednie do wieku lub rozwiązłe zachowanie lub ich werbalizacja, nadmierne, niewspółmierne do wieku zainteresowanie sferą seksualną człowieka;
15. wyrażanie nieodpowiedniej dla wieku wiedzy na temat stosunków seksualnych;
16. przemoc seksualna wobec innych dzieci
17. oczywiste niedożywienie, apatia lub zmęczenie;
18. kradzież lub żebranie o jedzenie;
19. brak higieny osobistej lub niewłaściwa higiena osobista, przykry zapach, podarte i/ lub brudne ubrania;
20. brak należytej opieki lekarskiej, w tym np. opieki dentystycznej lub innej pomocy medycznej;
21. częsta nieobecność lub spóźnianie się na umówione spotkania/zajęcia;

### **13. ZASADY PODEJMOWANIA INTERWENCJI**

1. Każda informacja dotycząca uzasadnionego krzywdzenia dziecka albo zagrożenia takim krzywdzeniem traktowana jest poważnie i wyjaśniana, bez względu na to czy pochodzi od dziecka/opiekuna/profesjonalisty oraz czy dotyczy podejrzenia krzywdzenia ze strony innego dziecka, opiekuna dziecka, profesjonalisty czy też pracownika bądź współpracownika TPD w wyniku obserwacji własnych.
2. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa lub zagrożenia dobra dziecka pracownicy TPD podejmują niezwłocznie interwencję prawną. Decyzję o interwencji podejmuje zespół w składzie: pracownik, który pozyskał informację oraz kierownik placówki, która udzieliła pomocy klientowi albo w zakresie działania której doszło do pozyskania informacji o zagrożeniu dobra dziecka. Decyzję o podjęciu interwencji polegającą na przesłaniu zawiadomienia do prokuratury zatwierdza .....  
O pozostałych interwencjach Zarząd jest informowany. Równoległe do podejmowania niezbędnych działań prawnych pracownicy TPD oferują w miarę możliwości pomoc i wsparcie dziecku oraz jego niekrzywdzącym opiekunom.
3. W przypadku podejrzenia popełnienia przestępstwa lub zagrożenia dobra dziecka ze strony pracownika lub współpracownika TPD osoba, która otrzymała taką informację przekazuje ją bezpośrednio do .....
4. W przypadku bezpośredniego zagrożenia życia lub zdrowia dziecka, pracownik, który pozyskał taką informację, niezwłocznie podejmuje interwencję poprzez natychmiastowe powiadomienie telefoniczne oraz przesłanie faksem zawiadomienia o bezpośrednim zagrożeniu bądź naruszeniu życia i zdrowia dziecka do odpowiedniej jednostki policji a także jeśli jest taka potrzeba wzywa odpowiednie ratownicze służby medyczne.
5. Jeśli zagrożenie nie pochodzi od rodzica/opiekuna dziecka pracownik TPD w miarę możliwości informuje rodzica/opiekuna dziecka o zaistniałym zagrożeniu.
6. Wszystkie czynności związane z interwencją są dokumentowane na piśmie.
7. Jeśli pomimo działań pomocowych klient dozna poważnego uszczerbku na zdrowiu lub poniesie śmierć, prowadzi się analizę udzielonej pomocy. W takiej sytuacji Zarząd TPD organizuje specjalistyczny zespół złożony z pracowników lub współpracowników TPD w celu zbadania zachowania wszelkich niezbędnych zasad i reguł postępowania. Z ustaleń zespołu sporządza się pisemny raport dostępny dla osób pokrzywdzonych oraz stosownych organów wymiaru sprawiedliwości.

### **14. WEJŚCIE W ŻYCIE POLITYKI**

1. Polityka Ochrony Dzieci TPD wchodzi w życie w chwili opublikowania jej pełnej wersji przez Zarząd w sposób dostępny dla wszystkich pracowników/współpracowników TPD oraz w momencie zamieszczenia jej skróconej wersji na stronie internetowej www.....
2. Zarząd TPD wyznacza w osobie .....koordynatora odpowiedzialnego za wdrożenia i przestrzegania zapisów Polityki Ochrony Dzieci, w tym za:
  - koordynację, we współpracy z Administratorem Bezpieczeństwa Informacji, szkoleń wstępnych oraz przypominających dla pracowników;
  - przeprowadzenie raz na 12 miesięcy ankiety sprawdzającej działanie i adekwatność zapisów Polityki Ochrony Dzieci oraz poziom ich znajomości wśród pracowników i współpracowników TPD;
  - prowadzenie okresowych konsultacji z pracownikami i współpracownikami TPD.
  - weryfikację kandydatów na pracowników lub współpracowników TPD przez przyzmat niniejszej Polityki.

- ochronę danych osobowych klientów.

3. Na podstawie wyników konsultacji i ankiety, koordynator Polityki - raz na trzy lata lub częściej w razie konieczności, zmiany przepisów prawnych dotyczących obszaru opisanego w Polityce lub wystąpienia zdarzenia uzasadniającego podjęcie odpowiednich działań zainicjuje ewentualną rewizję zapisów Polityki, mającą na celu zapewnienie ich jak największej skuteczności i adekwatności oraz przedstawi propozycje zmian Zarządowi TPD do akceptacji.